

ВСТУП

Містобудування – комплексна багатогранна діяльність суспільства, спрямована на створення матеріально-просторового середовища життєдіяльності людини у поселеннях та районах розселення. Однією з основних дисциплін, яку вивчають у контексті цієї діяльності, є містобудівне проектування.

Містобудівне проектування скероване на комплексну організацію і формування матеріально-просторового і духовного середовища для громад і мешканців різних населених пунктів та районів розселення країни. Саме на етапі проектування закладаються повноцінні комплексні умови для організації міського середовища.

Одним із надійних засобів та інструментів удосконалення процесу містобудівного проектування є узагальнення теоретичних основ та практичних навиків, українського й зарубіжного досвіду формування міського середовища. У запропонованому підручнику “Містобудівне проектування” реалізовані сучасні підходи до викладання дисциплін, пов’язаних із проектуванням об’єктів у містобудівному середовищі.

Друга частина підручника складається із вступу, передмови, восьми розділів та списку літератури. Окрім того, кожен розділ насичений ілюстративними матеріалами, містить контрольні запитання та посилання на використані джерела, які розкривають проблеми формування міста як цілісного об’єкта.

У *першому розділі* визначено структуру сельбищної території, рівні її містобудівного проектування, систему громадського обслуговування, транспортну і пішохідну мережу у сельбищній території, архітектурно-планувальну організацію житлового кварталу та мікрорайону.

У *другому розділі* розкрито загальні поняття у пізнанні громадських просторів міста, проаналізовано містобудівну організацію громадських просторів, описано пішохідний рух як засіб формування громадських просторів.

У *третьому* – визначено структуру міської території, проаналізовано організацію промислових, наукових та комунально-складських територій, окреслено напрямки розвитку промислових і науково-виробничих територій.

У *четвертому* розділі описано складові ландшафтно-рекреаційних територій та їхню функціональну організацію.

У *п'ятому* – описано загальні положення і вимоги до проектування об'єктів та елементів благоустрою в місті.

У *шостому* – визначено роль світла у місті та виокремлено поняття, пов'язані з ним: “світловий урбанізм”, “світлова архітектура”, “архітектура ночі”, “світловий дизайн”, “світлове мистецтво”, “світлова інсталяція”.

У *сьомому* розділі визначено природні загрози та їхній вплив на безпеку будівель і споруд, просторовий розвиток території міста.

У *восьмому* – описано інженерно-технічні заходи цивільного захисту (цивільної оборони) (ІТЗ ЦЗ (ЦО) у містобудівній документації та представлено приклад виконання його графічної частини.

Мета підручника – навчити студентів комплексному підходу до проектування містобудівних об'єктів. Ця мета була досягнута за рахунок виконання низки завдань:

- уміння аналізувати та описувати навколишнє оточення;
- вивчення містобудівних підходів до проектування об'єкта;
- засвоєння теоретичних знань у галузі містобудування;
- уміння вирішувати технічні завдання на основі нормативно-правових актів;
- формування екологічного підходу та соціокультурологічних засад проектування.

Підручник призначений для здобувачів вищої освіти спеціальності 191 “Архітектура та містобудування” ОПІ бакалавр – 6.191.00.00 “Архітектура та містобудування” та ОПІ магістр: 8.191.00.01 “Архітектура будівель і споруд”; 8.191.00.02 “Містобудування”; 8.191.00.03 “Дизайн архітектурного середовища”; 8.191.00.04 “Реставрація пам'яток архітектури та містобудування і реконструкція об'єктів архітектури”, а також ОНП магістр – 3.191.00.00 “Архітектура та містобудування”.

У підручнику подаються професійні поняття та терміни, опанування якими є важливою складовою у підготовці майбутніх спеціалістів. Він буде корисним і для студентів інших спеціальностей, які хочуть набути знань про розвиток та сутність міст. Підручник складений на основі досвіду викладання професійних предметів на кафедрі містобудування ННІ Архітектури та дизайну Національного університету “Львівська політехніка” та творчої діяльності викладачів. Для полегшення розуміння викладеного матеріалу і можливості його самостійного вивчення усі теоретичні положення і завдання проілюстровані авторськими графічними схемами та ілюстраціями.

Автори вдячні рецензентам та незалежним експертам за корисні зауваги щодо поліпшення якості навчального посібника.

Особлива подяка головному архітектору проєктів Державного підприємства Державного інституту проєктування міст “Містопроект” Інесі Склярівій за допомогу в редагуванні та оформленні остаточної редакції матеріалів.